

Plaatsvervangend hoge commissaris te Djakarta (Gieben) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 22 aug. 1950

Mede voor Stikker en Moorman.

Hedenochtend kwam Kist bij mij met het bericht dat BDZ opdracht heeft gegeven om de Kortenaer naar Nieuw-Guinea te doen opstomen. Ik heb de beslissing om de Kortenaer naar Nieuw-Guinea te dirigeren in verband gebracht met het door mij per koerier ontvangen telegram van Van Waardenburg aan U, nr. 70, waarin melding gemaakt wordt van de moeilijkheden, die op Nieuw-Guinea dreigen.

Natuurlijk heeft de Nederlandse Regering het volste recht de Kortenaer te dirigeren naar welke plaats buiten het territorium van Indonesië het haar belieft. Formeel is dus tegen bestemming Nieuw-Guinea niets aan te voeren. Niettemin vrees ik, dat de beslissing bij RI regering niet in goede aarde zal vallen. Men zal haar in rechtstreeks verband brengen met Van Waardenburgs uitlating in Singapore dat hij zich in geval van een aanval zal te weer stellen en haar wellicht ook uitleggen als een demonstratieve reactie op de Nieuw-Guineapassage in Sukarno's rede van 17 dezer. Een en ander zal de sfeer der aanstaande Nieuw-Guinea onderhandelingen niet gunstig beïnvloeden.

Bovendien: Hoewel dezerzijds schriftelijk noch mondeling aan Hatta een directe indicatie omtrent de bestemming van de Kortenaer na vertrek uit de Indonesische wateren is gegeven, is toch in de brief van Hirschfeld dd. 13 Aug. (Hirschfeld nr. 403) verzocht, in Surabaya voorbereidingen te mogen treffen voor het vertrek van de Kortenaer 'naar een ander klimaat'. Hatta heeft zulks niet anders kunnen begrijpen dan dat bestemming Nieuw-Guinea uitgesloten was. Ik vraag mij zelfs af of bedoeld verzoek zo gerede zou zijn ingewilligd, wanneer wij bestemming Nieuw-Guinea hadden opgegeven of als mogelijkheid hadden opengehouden. Ik vrees dat Hatta bij bekendworden van deze bestemming zich genomen zal voelen en het zal, zo kort na de deining inzake het dirigeren van de Kortenaer naar Makassar, niet gemakkelijk zijn de indruk weg te nemen, dat het HC van bestemming Nieuw-Guinea van de aanvang af op de hoogte is geweest en haar opzettelijk heeft verzwegen. Ditzelfde geldt voor Kist. Ook van hem zal men niet licht accepteren, dat hij bij zijn bespreking met Subiakto over de tijd van voorbereiding tot vertrek van de Kortenaer van de bestemming, althans een mogelijke bestemming, Nieuw-Guinea onkundig was. Daaruit kan een verstoring voortvloeien van de goede verstandhouding tussen de Nederlandse en RI-Marine, waarvan nog Sukarno in zijn rede heeft gewaagd.

Of de situatie op Nieuw-Guinea het zenden van de Kortenaer noodzakelijk maakt, onttrekt zich aan mijn beoordeling. Tegen de achtergrond van de verstandhouding tussen Nederland en RI, alsmede van de positie van het HC en VKMI gezien, moge ik U in overweging geven de beslissing ongedaan te maken.

Voor het geval zulks niet mogelijk is, merk ik op, dat Hatta mij onvermijdelijk zal vragen naar de motieven, die U tot het dirigeren van de Kortenaer naar Nieuw-Guinea hebben doen besluiten. Ik moge U verzoeken mij omgaand te seinen wat ik aan Hatta zou kunnen antwoorden.